

ВІСІМ ПРИНЦИПІВ ЗРОСТАННЯ ЗДОРОВИХ ЦЕРКОВ

ЗМІСТ

ВСТУП

ВІСІМ ПРИНЦИПІВ ЗДОРОВИХ ЦЕРКОВ

1. Керівництво, яке дає нові можливості членам церкви
2. Служіння на основі дарів
3. Ревна духовність
4. Функціональні структури
5. Натхненне богослужіння
6. Здорове життя малих груп
7. Благовістя, орієнтоване на потреби
8. Взаємини любові
9. «Гіпотеза 65»

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

КЛЮЧ З ВІДПОВІДЯМИ

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

ВСТУП

Ця лекція буде присвячена зрощенню здорових церков. Церкву можна вважати “високоякісною” (здоровою), якщо її служіння є ефективним і для громади віруючих, і для невіруючого світу, який її оточує. Ми обговоримо вісім принципів церковного зростання. Практика показує, що ці принципи діють у високоякісних церквах, у яких відбувається постійне зростання. З якої церкви ви хочете брати приклад? З тієї, в якій зараз 80 членів і п'ять років тому теж було 80? Чи краще брати приклад з тієї, де п'ять років тому було 120 членів, а зараз 195? Чи взяти приклад з церкви, де було 70 членів, а зараз 110? У цій лекції *не розглядатимуться* питання, пов'язані з організацією нової церкви. У ній ітиметься про те, чому деяким церквам вдається досягти успіху. Завдяки їй можна буде розділити церкви, які ви знаєте, на дві категорії: високоякісні церкви та низькоякісні церкви. Церкви зі зростанням та інертні церкви. Дві категорії.

Подивімося, як цей принцип застосовується в особистому житті. Скажімо, ви одружені вже багато років, у вас велика сім'я, шестеро дітей. Старші діти уже майже дорослі — 14 чи 16 років, чи десь так. Повноцінна родина. У вас своє авто, тому в транспортних питаннях ви незалежні. Недалеко від вас, десь за п'ять кілометрів, є церква. І є ще одна церква, але далі, десь за 15 кілометрів. Звісно, ви як добрий християнин мали б ходити до тієї церкви, що ближче. Але це інертна церква, в якій немає зростання. А та церква, що далі, — це здорова церква, в якій є постійний приріст. Там є кілька хорів, молодіжні групи, недільна школа. Від тієї церкви проводяться євангелізації, здійснюється праця з організації дочірньої церкви. І ось у вас величезна сім'я: меншій дитині три роки, старшій — 16, і у вас свій транспорт. Яку церкву ви будете відвідувати? Так, ту, що далі. З цього прикладу відразу стає зрозуміло, за чим оцінюються різні церкви та

різні групи. Ви кажете собі: «Та церква, що далі, дає всі підстави сподіватися, що потреби моєї сім'ї будуть задоволені, а ця, що ближче, таких підстав майже не дає».

А тепер подумайте, принципи діяльності якої з цих двох церков було б варто застосувати для організації дочірньої церкви? Звісно, тієї, що далі, — здорової церкви, яка зростає. Саме тому я й хотів би розповісти вам про принципи, які діють у церквах, де є зростання та успіх. Фахівці з питань церковного росту на основі спостережень за багатьма церквами встановили, що майже у кожній церкві, яка має постійне зростання, можна відзначити вісім характерних рис.

Мета цієї лекції — допомогти вам визначити сильні та слабкі сторони вашої церкви чи тих церков, з якими ви працюєте. Коли ви їх визначите, ви почнете розуміти, як використовувати сильні сторони для подолання слабкостей.

ВІСІМ ПРИНЦИПІВ ЗДОРОВИХ ЦЕРКОВ

1. Керівництво, яке дає нові можливості членам церкви

Чи сприяють керівники церкви тому, щоб члени церкви мали _____ для служіння? Я думаю, що це біблійний принцип, який можна знайти в Ефесян 4:11–12. Керівники, перераховані в одинадцятому вірші, створюють можливості для тих, про кого йдеться у дванадцятому. Правильно? Назвемо п'ять способів, якими керівник може створювати можливості для служіння інших людей.

а) *Вести з любов'ю*

Чи з любов'ю веде керівництво церкви за собою інших? Чи вважають пастора та дияконів такими людьми, які щиро люблять членів своєї церкви? Про багато церков у нашій країні цього не можна сказати. Є керівники церков, у яких думка про керування з любов'ю викликає деякий дискомфорт, але саме наявність любові є першим критерієм для перевірки того, чи дбають керівники про створення можливостей для інших. Чи знайшли керівники можливості для того, щоб активно виявляти любов одне до одного та до цілої громади?

б) *Вести з відвагою*

Чи є відвага у керівників церкви? Відвага — це здатність вийти перед усіма та зробити те, що є правильним. Виголошуйте біблійні принципи. Дотримуйтеся біблійних принципів у діях. Не бійтеся робити те, що сказано в Біблії. Практикуйте біблійні принципи. Даниїл був відважним мужем. Ісус Навин був відважним мужем. Мойсей був відважним мужем. Вони могли стояти за правду та безстрашно вести за собою людей Божими стежками.

в) *Вести з вірою*

Керівники церкви ведуть за собою з вірою. Віра виявляється у тому, як людина молиться. Наприклад, хтось може сказати: «Любий Боже, допоможи мені, будь ласка!» А хтось інший: «Любий Боже, Ти обіцяв нам дати силу, і ми беремо обіцяне!» Думка майже та ж сама — допомога чи сила від Бога. Але одна людина молиться без віри, а інша — з вірою. Одна думає: «Якщо раптом захочеш, то дай мені щось». А інша каже: «Ось я прийшов по ту силу, яку Ти сам пообіцяв мені дати». Справжня віра виявляється у багатьох подібних моментах. Віра — це розуміння Божої волі у тій чи іншій ситуації та вміння поводитися відповідним чином.

г) *Вести за собою, підтримуючи інших*

Керівництво церкви веде за собою, підтримуючи своїх людей, членів церкви. Не критикуючи, а підтримуючи. Якщо керівник бажає створювати можливості для своїх людей, то він їх постійно

підтримуватиме. Він буде їх підбадьорювати, заохочувати, давати їм нові ідеї, щось підказувати, коли виникає така потреба. Такий керівник однаково готовий і побілити кімнату чи посапати город, і сказати проповідь. Люди, які за ним ідуть, знають, що на нього можна покластися, що він за них молиться, що він не стоїть осторонь їхнього життя і служіння.

д) *Вести за допомогою менторства*

Менторство — це скеровування, допомога, сумісна праця з іншими людьми для розвитку їхніх сильних сторін. Звісно, саме у цьому служіння Нове життя церквам може бути дуже корисним. Ми бажаємо, щоб кожен пастор та диякон церкви готував нове покоління молодих людей, які стануть спочатку проповідниками, а далі будуть переходити до дияконського та пресвітерського служіння. Ми бажаємо, щоб керівник кожної місцевої церкви займався за навчальною програмою Нове життя, а далі викладав лекції "Взаємини в сім'ї", щоб вони могли ефективно проводити недільні школи та різноманітні табори. Інші служителі церков могли б організувати малі групи для всіх членів церкви або почати проводити заняття з курсу «Основи християнського життя». Можна також взяти кілька фрагментів з курсу "Практичний євангелізм" або подібних курсів з учнівства, і використати їх для навчання членів церкви, щоб вони могли благовістити та навчати новонавернених. Головна думка полягає у тому, що один керівник місцевої церкви займається з групою церковних керівників. Основою служіння Нове життя якраз і є принцип керівництва, яке створює нові можливості.

2. Служіння на основі дарів

Здорові церкви з постійним зростанням цілеспрямовано вибирають людей на служіння відповідно до їхніх дарів. Людей створив Бог, і Він точно знає, що їм потрібно впродовж життя. Він сказав: «Я дав Іванові такі дари, які йому знадобляться, а Ігореві — такі, які знадобляться йому. І Володимир отримав те, що йому потрібно». А разом у них є все те, що необхідно мати групі служителів для того, щоб здійснювати досконале керівництво церквою.

Якщо ви розумієте принцип керівництва на основі дарів, то у вас не буде виникати пихи через те, що щось вам вдається краще, ніж іншим. У церкві тоді не буде такого, що кожен незалежно намагається робити щось своє, думаючи: «Тому, що я роблю, має приділятися головна увага, бо ж у мене значно важливіше служіння, ніж в інших». Завдяки служінню, в основі якого лежать дари, між церковними служителями встановлюються стосунки смиренної взаємозалежності. Один буде казати іншому: «Брате, нам треба, щоб ти нам допоміг у тій чи тій справі», або «Брате Іване, через два місяці нам потрібно буде те й те, а кращого за Вас у цій справі не знайти». Тоді у них буде служіння команди, яке дуже рідко вдається побачити у церкві. Саме тому ви можете поїхати практично в будь-який регіон нашої країни та розпочати там служіння Нового життя, щоб у церквах робота здійснювалася командами.

- а) Таке служіння сприяє реалізації _____ та плідності. Завдяки йому люди відчувають неймовірне щастя, коли у них з'являються духовні діти та внуки, коли вони бачать, як грішники звільняються від рабства та знаходять ту саму духовну насолоду, яку маємо ми.
- б) Людям подобається робити те, що у них добре виходить. Якби ви мене попросили заспівати соло, то я не зміг би. Навіть якби ви мені добре заплатили, то, можливо, я заспівав би раз чи двічі, але більше не зміг би. У мене немає потрібних здібностей, а тому через деякий час я просто кинув би цю справу. Якщо попросити людину робити те, до чого вона не має дару, то вона весь час зволікатиме. Якщо ж людина має потрібний дар, то вона залюбки береться за справу: «Так, зроблю це з великою радістю!»
- в) Тому ви маєте довідатися, які дари Бог дав людям, з якими ви працюєте. Так вони матимуть можливість реалізовувати свій потенціал і бути плідними у роботі. Я багато разів намагався займатися благовістям. Благовістя лежить у мене на серці. Для мене немає більшої радості, ніж звістка про те, як люди приходять до спасіння через свідчення інших. Лець не щодня я прошу Бога, щоб Він спасав людей. Я й сам намагався благовістити, але у мене не дуже добре

виходить. Мені доводиться себе змушувати. Я можу роздавати брошури, можу робити те чи інше, але мені не вдається зав'язати тривалі стосунки з людьми. А з учнівством зовсім інша ситуація! Сидіти з групою людей, ділитися з ними новими ідеями, надихати їх — у мене це виходить, і я це люблю!

- г) Служіння на основі дарів сприяє реалізації потенціалу та плідності. Якщо ви доручатимете людям справи відповідно до їхньої обдарованості, то вони матимуть удвічі більший успіх, витративши вдвічі менше часу та зусиль.
- д) Служіння на основі дарів дає людям можливість служити там, де є потреба.

Потреб багато. Потрібно проповідувати на вулицях. Потрібно проводити групи з вивчення Біблії з невіруючими. Потрібно організовувати невеликі богослужіння зі співом, з проповіддю, з короткими уроками для дітей. У недільній школі є свої потреби. І для кожної такої справи у церквах потрібні обдаровані люди. Саме це і є завданням тренінгів «Нове життя церквам», які проводяться в регіонах України.

Коли бачення менторства вже буде передане місцевим служителям, праця розгортатиметься все далі й далі. Саме це зараз і відбувається в деяких регіонах України. Слава Богу, що в Україні бачення менторства прижилося: давати людям служити там, де є потреби. «У нас є така потреба, а його здібності точно їй відповідають!» Або так: «У нас така потреба, але його здібності ніяк не співвідносяться з нею, тому для цього служіння треба знайти іншого брата!»

3. Ревна духовність

а) Молитва

Ні, не йдеться про молитву перед споживанням їжі. Я навіть і не знаю точно, чи Бог ті молитви слухає. Він, напевно, запитує в ангелів: «Що там, те ж саме кажуть, що й учора?» Ні, йдеться про особисту молитву з глибини серця. Вільне і радісне виявлення того, що лежить на серці.

Це може відбуватися у формі молитовної розмови, яка пропонується в курсі «Основи християнського життя», коли учасники спільної молитви моляться короткими фразами, але не по черзі. Мені нерідко доводилося бути на зустрічах груп, де молитовна розмова — це спільна молитва, де спочатку моляться перший, потім другий, третій, і так аж до останнього. Але невимущена молитовна бесіда передбачає, що хтось один молиться дуже коротко на якусь одну тему — без зупинок на те, щоб вдихнути. Якщо хтось молиться вголос і в нього закінчилося повітря, — це значить, що він закінчив. Якщо комусь треба вдихнути, то це сигнал, що тепер щось має сказати наступна людина. Коли вона закінчить, тоді той, хто молився перед нею, знову зможе помолитися. Він може молитися раз, може два, може тричі. Молитва, коли всі моляться підряд одне за одним, — це не молитва від серця. Це молитва відповідно до вказівок, до зазначених очікувань. А вона мусить бути невимущеною та сердечною.

І ще на богослужіннях у багатьох українських церквах моляться виключно самі жінки. Коли буваю у церквах і, почувши заклик до спільної молитви, раптом чую чоловічий голос, я завжди підводжу очі та видивляюся, де той чоловік, який молиться вголос. Ага, он він, треба буде запам'ятати, бо чоловіки моляться дуже рідко. Нам потрібно залучати чоловіків до молитви. Ми не проти того, щоб молилися жінки. Алілуя! Але треба, щоб і чоловіки молилися також.

Нам потрібні нічні молитовні чування. Потрібні молитовні ланцюжки. Знаєте, що таке молитовний ланцюжок? Нам потрібні піші молитви. Питання полягає у тому, чи є у вас живі молитовні угруповання в церкві? Чи є у вас ревно молитва — ревно духовна молитва, а не лише молитва традиційна і ритуальна?

б) Ентузіазм

Чи відчувається серед вас ентузіазм? Чи приходять люди до церкви зі свіжими свідченнями: «А знаєте, що зі мною сталося цього тижня?» Чи розпитують люди одне в одного при зустрічі: «Чи добре тобі з Ісусом останнім часом?» Чи чуєте ви, як люди розповідають: «Ісус зробив для мене те й те»? Чи натомість люди просто приходять до церкви і кажуть: «Оце-то слизота сьогодні!» «Так, страшна ожеледиця!» Часто на цьому і кінчаються всі розмови.

Ентузіазм — це дуже важлива складова. У сатани дуже багато ентузіазму — і в спорті, і в усіляких лжевченнях і культах, і в торгівлі на ринку в недільний день. А бідні баптисти чи п'ятдесятники — вони відмовляються від стількох життєвих _____. Подивіться на їхні обличчя! Такі витягнуті та сумні. Це і є критерій.

Ентузіазм! Ентузіазм це те, що можна відчувати, те, що випромінює ваше обличчя.. Він несе радість вам і людям навколо. Визначити, чи є він у церкві, можна дуже легко. Достатньо подивитися, як люди вітаються перед богослужіннями і як прощаються після них. Про нього можна судити з кількості інших заходів, які проводяться у церкві, крім недільних богослужінь та кількох зібрань упродовж тижня. Його видно у тому, як люди співають у церкві. Якщо співають завзято, то й усе богослужіння буде іншим. Нещодавно мені один іноземець розповідав, як був на богослужінні, де співали різдвяний гімн «Світу, радій!» Це відомий дуже яскравий гімн, він повинен звучати так, щоб його було чути далеко. Але у тій церкві цей піднесений гімн «Світу, радій!» співали так, немов це похоронна пісня. Спів дуже добре показував ентузіазм громади чи радше його брак. Ентузіазм — це Божа енергія у моєму дусі, яка виявляється у моєму розумі, волі та емоціях. Чи є він у вашій церкві?

в) Ревність

Чи плескають люди одне одного по плечу? Чи дають одне одному руку, коли слизько? Чи стають люди в чергу, щоб поговорити з пастором та іншими служителями? Чи питають люди одне в одного поради про те, як говорити зі своїми друзями чи з невіруючим оточенням? Чи багато в людей молитовних прохань? Чи просять люди про молитву, чи запитують вони одне в одного, про що молитися? Чи є в них духовна ревність? Чи бачать вони, що навколо них повно людей, які прямують до пекла, не маючи спасіння? Наші співгромадяни — це бідні загиблі люди, які не знайшли спасіння. 1 Солунян 5:16–18.

У цьому біблійному уривку сказано: «Завжди радійте! Безперестанку моліться! Подяку складайте за все». Оці три моменти. Цікаво, що Павло дуже часто наголошував на радості. І цікаво, що в Книзі Об'явлення, коли йдеться про небесне, теж описується величезна радість.

Крім того, наголошується важливість молитви. Молитви не як постійного ниття чи благання, не як вручення Богові списку для закупки. «Боже, як будеш у місті, зайти купи молока і вермішелі». Можливо, з таким можна звернутися до дружини. Часто я у молитві просто кажу: «Боже, не слухай, що я кажу. Ти зроби те, що слід зробити. І зроби трохи краще, ніж я Тебе прошу. Амінь».

Дякувати Богові означає казати Йому, що Він добрий. Бог завжди знає, що робить. Боже, Ти завжди маєш успіх. Будь ласка, відкрий мені все те, що лежить переді мною. Чого Ти від мене бажаєш? Що потрібно зробити? Залучай мене до Твоїх справ! Берімося до роботи!» Ось що значить бути ревною людиною. Можливо, вам потрібно запитати себе: «Чи ревна я людина?» Я можу, наприклад, приїхати туди, де ви здійснюєте служіння, приїхати до вашої церкви і почути: «Володя — він просто палає для Ісуса! Володя такий палкий проповідник». Більшість людей каже про мене, що я говорю завжди з великим піднесенням, про що б не йшла мова. Не думаю, що вам довелося коли-небудь чути, щоб хтось сказав про Авраама Байбла: «Ні риба ні м'ясо». Для мене майже не існує сірих відтінків. Або біле, або чорне. Я або проти, або за. Я ревна людина. Я хочу бачити ваш успіх, хочу бачити ваш успіх, і ще — я хочу бачити ваш успіх. Я цього бажаю зі слізьми і риданням, тому що для мене це важливо.

4. Функціональні структури

Під функціональними структурами можна розуміти одне з двох. Цей термін може вживатися на позначення будівель, а може означати й організацію діяльності. Якщо мова йде про здорові церкви, що мають постійне зростання, то що відразу спадає на думку? На зібраннях увесь час з'являються нові люди!!!

Якщо у вас _____ церква зі сталим зростанням, то до вас постійно приходять усе нові й нові люди. Це означає, що ви проводите по кілька хрищень на рік. І ще це означає, що у вас є групи новонавернених, які отримують спеціальну допомогу. І, напевно, означає це ще й те, що у вас не одна група для невіруючих. У вас є щонайменше одна група новонавернених, які готуються до хрищення. Можливо, ви проводите для них курс «Основи християнського життя» та готуєте їх до якогось служіння.

Усе це значить, що вам потрібні нові керівники, тому що для такої кількості нових груп їх не вистачає. Люди, які два роки тому були новонаверненими, вже не новонавернені. І минулого, і цього року у вас в церкві наворачилися нові люди. А тому потрібно вже як мінімум три нові керівники. Нові керівники мають якимось продукуватися. Вам потрібно мати структуру для безперервного розвитку нових керівників, бо інакше через надмір праці та перевтому завалиться все, що ви вибудовували.

Наприклад, у тій церкві, звідки моя дружина Діана, церква розділена на 16 житлових районів, і у церкві є 16 пресвітерів-помічників, які мають знати, що відбувається у кожній сім'ї в їхніх районах, та служити цим сім'ям. Я не знаю, скільки сімей припадає на кожного служителя. Можливо, по десять чи близько до того. Пресвітери телефонують, коли у когось день народження, можливо, готують невеликий подарунок, коли в якійсь сім'ї дитина закінчує школу, навідують недужих, коли стається хвороба. У тій церкві зараз 500 членів, і вона продовжує зростати. Пастор уже не може впоратися з усім самотужки. Вони поставили в церкві керівників, які відповідають за райони. Думаю, це чудова ідея.

У вас має бути організаційне бачення, відповідно до якого більші групи ділитимуться на дві менші. Або, наприклад, якщо група півроку проводила зустрічі в одній кімнаті, ми переведемо їх у більшу кімнату. Або побудуємо додатковий зал, і не тому, що вже чути, як люди кажуть: «Я більше не буду ходити до церкви, бо вже кілька разів приходив, місця не було і доводилося стояти надворі, а там холодно». А тому, що наступного року буде така ситуація, що їм доведеться стояти надворі, і деяких це спонукатиме припинити ходити до церкви. Тому-то вам і треба будувати зараз, поки цього ще не сталося. На будівництво піде не менше ніж рік. І якщо вам треба розширити зал або добудувати кімнату, то треба починати за рік. А якщо це буде повністю нова будівля, то й два.

а) Організаційна структура, яка сприяє примноженню

(1) Будівництво функціональних приміщень, орієнтованих на примноження. У церквах, які ростуть часто будують багато кімнат, в яких можна легко поставити перегородки, завдяки чому те ж саме приміщення можна використовувати і для однієї великої групи, і для кількох менших. Для цього в таких кімнатах передбачено розсувні стіни з міжкімнатними дверима. Одна велика група може зібратися у такій кімнаті, а потім розділитися на дві менші групи.

У тій церкві, звідки я, побудували новий дім молитви, де головний богослужбовий зал з одного боку напівкруглий, а з протилежного сходиться в одному куті — немов шматок з круглого торта.

/// 1 /// У кутовій частині залу розміщувалося підвищення з кафедрою, а за напівкруглою стіною — різні кімнати, кабінети тощо. Уздовж цих кімнат був головний коридор, через який люди входили до церкви. Коли будували цей новий дім молитви, в церкві було 800 членів, зараз їх 1000, і очікуються, що буде 1500.

/// 2 /// Коли зросте кількість відвідувачів, тоді напівкруглу стіну, яка зараз розділяє кімнати і зал, приберуть, і богослужбовий зал стане більшим. Каркас будівлі зроблено зі сталі, тому все вже готове для такої _____, нічого не потрібно буде розвалювати.

/// 3 /// Зал для богослужіння розміщується всередині ширшої будівлі, а тому нові секції можна додавати з усіх боків.

/// 4 /// З одного боку богослужбового залу розмістили великий спортзал для молоді, а ззаду, наприклад, можуть додати нові кабінети. Цей комплекс було побудовано так, щоб сприяти примноженню та зростанню. І збудували його самі члени церкви. Але це лише приміщення, тобто фізична складова. Розгляньмо зараз адміністративну структуру.

(2) Організація адміністративної роботи та служіння, орієнтована на примноження Організаційна та адміністративна діяльність вашої церкви має бути структурована так, щоб церква була готова до зростання. Саме тому я постійно роблю наголос на тому, що пастор церкви сам має проводити семінари з іншими служителями церкви. У церкві, яка постійно зростає, пастор не здатний з усім упоратися самотужки. Якщо ж пастор сам навчає служителів, сам займається з ними за матеріалами Нове життя, то невдовзі церква матиме цілу групу підготовлених служителів, і все не лягатиме на плечі однієї людини. **А ще це корисно тим, що вони будуть мислити в одному руслі та між ними буде єдність.** Але серед тих служителів, яких ви щойно підготували, хтось переїде до іншого міста на роботу, хтось стане пастором іншої церкви, хтось поїде на місіонерське служіння, хтось вийде на пенсію, хтось помре.

А тому пастор або хтось із ключових служителів має працювати з проповідниками, які через п'ять років зможуть стати служителями. В одній з тутешніх церков виникла криза, оскільки в них залишилося лише два диякони. А раніше було вісім. Через звичайні буденні причини у церкві, крім пастора, залишилося лише два служителі. Я порекомендував, щоб пастор почав займатися з проповідниками та готував їх до дияконського служіння за матеріалами Нове життя.

Така організація роботи сприяє примноженню. Примноження починається з підготовки новонавернених до того, щоб вони свідкували про Христа. Для примноження можна проводити курси «Основи християнського життя» або «Огляд Нового Заповіту» для рядових членів церкви, які навернулися нещодавно. Через рік або два вони можуть розпочати проводити групу з невірними. Такий тип організації роботи сприяє примноженню.

б) Постійне оновлення

Новонаверненим найкраще вдається працювати з невірними, але ви мусите пам'ятати, що їхня робота буде результативною. Вони приведуть нових людей, які навертатимуться до Христа. Будьте готові приймати в своїй церкві все нових і нових новонавернених. Цим новонаверненим потрібні члени церкви, які зростають чи більш зрілі щоб вони могли сприяти поступу нових людей у вірі. Через п'ять років серед них буде багато тих, хто зможе почати проповідувати чи взятися за дияконське або якесь інше служіння у церкві.

в) Керівники, які виховують нових керівників

Саме в цьому і полягає мета служіння Нове життя. Служіння НЖЦ заохочує до того, щоб пастор або інший служитель церкви готував нових керівників безпосередньо на основі своєї церкви.

Церкву чекає крах, якщо не готувати керівників. Багато інших груп християнських керівників зараз говорять про те ж саме, що й ми: «Нам треба керівники, нам треба керівники». І так само різні місійні організації, які працюють в Україні, теж говорять: «Нам потрібні керівники». Тому *вам* потрібно створити функціональну структуру для розвитку керівників, завдяки якій відбуватиметься примноження. Щоб у вас був не лише один керівник, а кілька керівників, які задовольнятимуть майбутні потреби. Більшість керівників не займають однієї й тієї самої посади понад п'ять років. У будь-якому разі кожні п'ять або десять років вам потрібна буде нова група керівників. Бо хтось із керівників може піти, служіння розростеться, і вам потрібні будуть нові люди, які зможуть керувати.

г) Низький рівень традиційності

Тут варто навести один приклад. В Україні в одній області саме така ситуація — слабка _____, _____ до традицій. У цій області кілька років тому було лише чотири церкви, а зараз там сорок нових церков. Там плескають в долоні, кричать. І в них там не традиційний баптистський дім молитви. Ці церкви входять до складу Союзу ЄХБ, але це не традиційні церкви. Ми

жодним чином *не пропонуємо* вам влаштовувати танці чи щось таке, але це яскравий приклад примноження: кількість церков виросла з чотирьох до сорока.

А ось приклад церкви, яка має сильну прив'язку до традицій. Одна молода християнська пара (і хлопець, і дівчина були виховані в церкві) збиралася одружитися. Уже запланували весілля, але молоді ще не прийняли хрищення. А тому за день до весілля наречена та наречений мали прийняти хрищення. Що це за традиція? Що про неї сказав би Іван Христитель? Приймати хрищення лише тому, що ви хочете одружитися? Таке вчення неможливо знайти у Новому Заповіті! Не всі наші традиції є біблійними. Багато нових ідей теж не мають біблійного підґрунтя. Ми не рекомендуємо деяких різних моментів, які практикуються у харизматичних церквах, але скільки, на вашу думку, невіруючих захочуть прийти в церкву з такою потужною орієнтацією на традиції? І вгадайте, скільки нових церков організовано в тій місцині.

(1) Ми маємо зосередити увагу на побудові нових будівель, які проектується не на основі традицій. Дуже важливо при побудові нової церкви орієнтуватися на потреби людей. В Ужгороді баптисти побудували чудовий храм на схилі пагорба, у ньому стільці, як у театрі, і церква вийшла чудовою з багатьох сторін. Просто казка! Але навіть суто фізично є значно кращі способи побудови церков, для яких не потрібно дотримуватися традиційного стилю. Можна будувати такі богослужбові зали, де було б краще видно та чути. Такі приміщення, які легше опалювати і які краще зберігають тепло. Такі будівлі, які можна було б легко розширювати, звівши прибудови, як було в храмі Соломона. У багатьох церков зараз є автобуси та мікроавтобуси, і все більше і більше людей приїждить до церкви власним авто. Кількість автомобілів буде лише весь час збільшуватися. Під час проектування нових церковних комплексів потрібно брати до уваги потребу у великих площах для паркування. Приміщення, зведені за старим стилем, просто не здатні прийняти великі групи новонавернених з сучасного світу, які постійно будуть приходити до високоякісної церкви.

(2) Ми маємо також зосередити увагу на формуванні такого стилю в організації роботи та служінні, в основі якого традиції займали б мало місця. Ми маємо повністю відкинути старий диктаторський тип керівництва, в основі якого лежить система цього світу. Цей тип керівництва є породженням цього світу, світської культури, і він однозначно суперечить Біблії. (Про це йдеться у нашій лекції «Чи слуга ви?») Новий стиль організації має базуватися на прикладах Нового Заповіту та груповому керівництві. Зауважте, наскільки рішуче Ісус відкидав думку про різні рівні величі серед Його учнів, а також подивіться, що сказано в Діях 13:2–3 та Ефесян 4:11 і в багатьох інших місцях. Для зростання церков має бути створений новий стиль організації, який буде слабо прив'язаний до традицій.

(3) Для задоволення потреб сучасного суспільства потрібно розробити також новий стиль служіння, мало прив'язаний до традицій. Богослужіння повинні бути _____ та живими. Наприклад, апостол Павло та інші взяли ідею синагоги та пристосували її до потреб створення нових церков. Новозаповітні церкви народилися з ідеї синагоги, але головним у житті церкви стало навчання, оскільки новонавернені з поган не мали ні найменшої гадки про Біблію. А тому церкви, хоча й були створені за зразком синагог, були зовсім іншими. Ми не кажемо відкидати старі думки, старі традиції — ні. Усе добре, що було раніше, треба зберегти, і доброго є **багато**.

Наведу приклад хибних пріоритетів у церкві, пов'язаних з відданістю традиціям.. Одна сім'я — чоловік і дружина — мали сильне бажання приводити загині душі до Христа. Вони працювали на роботі, а після роботи відвідували будинки для літніх та робили багато інших справ, пов'язаних з благовістям. Бог благословив їхню працю, і багато душ прийшло до Бога. Коли врешті-решт обсяги їхнього служіння стали завеликими для них двох, вони вирішили, що будуть ходити до церкви у неділю, а зібрання в середу будуть пропускати, щоб мати трохи більше часу на благовістя. Але коли вони припинили ходити до церкви у середу, їх відлучили.

Головна увага нашого служіння має бути зосереджена не на тому, що ми робили завжди. Ми маємо зосереджуватися на тому, як те, що ми робимо, допоможе новонаверненим духовно зростати, як це сприятиме тому, щоб люди комфортно почувалися у нашій церкві, як наше служіння може бути джерелом благословень для людей.

5. Натхненне богослужіння

а) Знайдіть принципи

Досліджуйте Біблію, знаходьте принципи проведення богослужіння у Старому та Новому Заповітах. Подивіться, як проводяться сьогодні богослужіння в різних церквах та різних народах. **Беріть до уваги те, як люди у сучасному світі виявляють свої почуття радості та піднесення.**

Найбільша скарга, яку ми чуємо з боку канцелярії братства, від місіонерів і від обласних пресвітерів, полягає у тому, що в церквах дуже низький рівень проповіді. Якісна проповідь — це однозначно один з головних принципів. Добра музика, якісна проповідь. Богослужіння, як видається, мало б тривати приблизно півтори години. Принаймні так мені здається на основі багаторічних спостережень у багатьох різних ситуаціях. Я рекомендував би принаймні дві проповіді, можливо, навіть три, але не більше. Український тип богослужіння, схоже, має кращу біблійну основу. Стиль, де центром усього, що відбувається у церкві, є один пастор/проповідник, — це не ідеальний варіант. Напевно, це результат історичних нашарувань, коли наголос робився на одному священнику як посереднику між Богом і людьми, а також результат неправильної підготовки церковних служителів, коли керівників не вистачає, а рядові члени церкви відсторонені від участі в богослужінні.

Церковна музика історично була суперечливим питанням. Якщо людина перебуває у духовній гармонії з роботою Духа Святого протягом історії, то вона одразу помітить, що практично кожні сто років стиль церковної музики змінювався на новий, більш відповідний. І що особливо цікаво, наш Небесний Отець по-особливому благословляв використання нових стилів. Я вірю, що Бог знає краще і БІН знає, що нам потрібне регулярне підбадьорення через нову музику. В одній християнській течії, понад сто років тому, богослужіння відбувалися в тиші. Без музичних інструментів, без співу, без читання Біблії, без проповіді. Абсолютна тиша протягом цілої години. Час від часу хтось міг виголосити коротке слово, ніби пророцтво, для цілої групи, і все. Зараз ця течія майже зникла. Можливо їм варто було б послухатися поради Павла про спів гімнів і духовних пісень. Скористаймося пропозицією Павла. Багато людей любить жвавий, натхненний спів. Саме спів може стати однією з головних складових для привернення невірних до богослужіння. Але багатьом людям старшого віку не подобається гучна ритмічна музика з барабанами та електрогітарами. Проте в біблійних прикладах ми бачимо, що у богослужінні вживалися найрізноманітніші **гучні** інструменти.

Багато старих гімнів зазвичай сучасній молоді не подобаються. Ці старі піснеспіви у багатьох асоціюються з життям сторічної давнини. В інших країнах церкви беруть чудові слова зі старих гімнів та кладуть їх на нову сучасну музику. Молодому поколінню це до вподоби. Молоді люди чують таке і думають собі: «Оце так! Треба буде розповісти бабусі про цю нову пісню, яку нещодавно написали». Ще одна стара традиція — це розтягувати слова та співати мляво і повільно. Напевно, композитори давнини перевертаються в домовині, коли чують, як ми калічимо їхній задум, їхній динамізм. Коли пісні розтягуються, в них не відчувається радість, вони звучать, немов похоронна відправа. А християнські композитори, наприклад Бах, Бетховен, Чарльз Веслі та багато інших, задумували так, щоб їхня музика звучала радісно. Якщо ми хочемо наслідувати приклад Святого Писання і додержуватися Божого Слова, то спів разом з новими піснями і музикою буде вираженням нашої радості. Дослідіть Біблію і ви побачите приклад і вчення.

Ми рекомендуємо, щоб ви починали співати також і нові духовні пісні. Зараз є багато квартетів та інших чудових християнських музичних колективів, які можуть це зробити. Якщо ви _____ їх запросити, спершу зважте на їхній спосіб життя, потім на слова пісень, і лиш *в останню чергу* на стиль музики. На щастя, я маю для вас чудову звістку! У багатьох сучасних піснях наголос зроблено на дивовижному Божому характері, в них співається здебільшого про Ісуса та про звершене Ним спасіння. І в цілому багато нових пісень є кращими і з духовної, і з богословської точки зору, і вони однозначно більше відповідають сучасному суспільству, в якому світська музика — це сфера жорстокої конкуренції.

Я хочу закінчити цю частину одним свідченням. Я неймовірно люблю старезні гімни та євангельські піснеспіви часів моєї юності. Крім того, я зовсім не вмію співати і мені важко запам'ятати нові пісні. Але факт залишається фактом — більшість нових пісень кращі за старі гімни. І тому я постановив для себе три моменти. По-перше, я не критикую нові пісні. По-друге, я заохочую їх співати. І, по-

третє, я намагаюся їх полюбити. Право формувати власну думку та власне рішення з цього питання я залишаю за вами. Але прошу вас, шануймо нашу молодь.

Ще одна сфера, яка дає можливість покращити богослужіння, — це особисті свідчення. Сила особистого свідчення — це мов високовольтний струм. Якщо керівник церкви знає про те, що Ісус зробив щось особливе для когось із членів церкви, то йому варто поговорити з цією людиною, можливо, дати їй невеликий аркуш з кількома ідеями про те, як розповісти своє свідчення у церкві. Навчайте своїх людей давати гарні свідчення. Можна використати уривки з курсу «Основи християнського життя» або інші матеріали та навчати всіх членів церкви, щоб усі могли вільно ділитися свідченнями. **Це життєво важливо!** Свідчення прославляють нашого Господа Ісуса Христа і збудовують церковну спільноту.

Вам слід постійно шукати добрі принципи натхненного богослужіння. Розпитуйте про це у християн різних напрямків, з якими вам доводиться зустрічатися — у п'ятдесятників/баптистів та представників інших деномінацій. Не закривайте очі на те, що Бог чинить в інших групах та конфесіях. Аналізуйте різні частини богослужінь та інших зібрань, щоб визначити, що покращує молитовний настрій, що звертає увагу людей на Бога та Його характер, що підносить дух.

Найголовніша причина розколів у церкві — це керівники, які люблять сперечатися та не бажають поступатися своїми традиціями. ***Турбота про людей — це важливий момент.*** Якщо люди будуть розуміти, що про них у церкві турбуються, то вони з церкви не підуть. Більшість людей бажає залишатися біля своїх духовних батьків. Це ще один принцип церкви. Скільки справжніх духовних батьків можна знайти у вашій церковній громаді?

б) Натхненне богослужіння приваблює людей на зібрання та зближує їх з Господом

Мені здається, що серед наших братів і сестер дуже мало таких, які вважають, що основою спасіння є почуття. Спасіння — це **рішення** визнати наші гріхи, **рішення** попросити Бога допомогти нам і нас урятувати. Але до церкви більшість людей ходить тому, що їм у церкві добре. Скільки ви переглянете баскетбольних матчів чи інших ігор, якщо вам не подобається спорт?

Особисті запрошення, які ґрунтуються на дружніх стосунках, — це найпродуктивніший спосіб приведення невіруючих до церкви. Людина приходить зі своїми друзями, їй подобається спів, і вона приходить знову. Або чує гарну проповідь, і їй хочеться сюди повернутися. Їй, можливо, ніколи не доводилося чути, щоб так зрозуміло розповідали про Біблію, і тепер у неї є бажання ще щось почути про Бога. Багатьом подобаються розумні проповіді, їхня реакція на церкву зазвичай базується на почуттях. Поклоніння Богу та молитва часто бувають природним продовженням якоїсь особливої пісні, від якої людям робиться тепло і серце наповнюється вдячністю.

6. Здорове життя малих груп

Призначення малих груп — це задоволення потреб та відповідь на запитання людей на особистому рівні. Через малі групи віруючі мають можливість показувати та приймати любов так, як це неможливо зробити у неділю під час великих богослужінь. Керівник малої групи — це не стільки проповідник, скільки _____, координатор, який допомагає людям обговорювати духовні істини або біблійні уривки. Здорова група зазвичай складається з одного або двох нехристиян, гостя, керівника, людини, яка готується до керування групами, та постійних учасників. Група повинна мати ціль ділитися раз на пів року чи рік. Це зазвичай стається, коли група розростається до 9–13 осіб.

- а) Дуже мало ймовірно, що суботнього вечора ви підете до бару. Чому? Тому що ви вже вирішили туди не ходити, і вас туди нічого не тягне. А в невіруючих точно таке саме ставлення до церкви, як у вас до барів: «Піти до церкви? Ви збожеволіли? До тих сектантів, які збираються у тій смішній хатинці? Їх і церквою не назвеш, у них же немає ікон. Якщо мені треба буде піти до церкви, то піду в православну». Я намагаюся сказати, що реакція людей часто викликана їхніми почуттями. А тому відвідування якогось християнського клубу у нейтральному приміщенні, де буде відбуватися

перегляд відео, рольові постановки чи міні-сценки, обговорення та бесіди за чаєм — це значно ефективніший спосіб залучити невіруючих.

б) Заняття недільної школи для всіх вікових груп

В одній з наших лекцій, яка називається «Ставати схожим на Ісуса», ідеться про те, як завдяки знанням відбувається духовне зростання. За останні кількасот років недільні школи були найбільш успішним рухом малих груп. Ми рекомендуємо, щоб недільна школа проводилася для всіх вікових категорій. Якщо можете в неділю — чудово. Не можете — проводьте в суботу або в інший день. Заняття для дорослих мають присвячуватися наявним потребам. Для цього можна проводити серії уроків на якусь тему, наприклад, про шлюб чи про Божий характер. Знайдіть учителів, які хотіли б розкрити певну тему, або, що значно краще, знайдіть керівників, які могли б проводити дискусію. У вас має бути передбачена щотижнева підготовка для вчителів, під час якої один диякон розбирав би наступний урок з усіма вчителями та керівниками, які проводять обговорення. Матеріали та курси Нове життя були спеціально розроблені для такого застосування у церкві і їх можна легко пристосувати для усього використання.

в) Зібрання серед тижня

Зверніть особливу увагу на роботу малих груп упродовж тижня. Група з вивчення Біблії для невіруючих, групи з курсу «Основи християнського життя» для підготовки до хрищення, групи для майбутніх керівників, які займаються за програмою Нове життя, спеціальні жіночі групи, які, можливо, збираються вдень; окремі групи чоловіків, які розбирають суто чоловічі теми; ранкові молитовні групи; вечірні групи з вивчення Біблії.

Особливо я хотів би підкреслити малі групи служіння: 4–6 осіб, які здійснюють служіння у будні дні для хворих, інвалідів, людей з особливими потребами.

г) Примноження осередків

Примноження — це те, чого людей потрібно навчати. Осередкові групи зазвичай легко виростають з чотирьох десь до дев'яти осіб. Іноді буває, що на зустріч може прийти, скажімо, 14, якщо запланована якась особлива подія. Зазвичай у квартирі важко знайти місце для численнішого товариства. У групі має бути духовне бажання, духовне очікування поділу ще навіть до того, як у ній буде 10 учасників.

У більших групах дуже швидко починаються застійні процеси, швидко втрачається групова динаміка. У великих групах збираються християни приблизно з однаковим за тривалістю досвідом християнського життя. Усі вони покаялися кілька років тому. Вони всі одне одного знають, для них така група є місцем комфортного спілкування, але духовна ревність у такій групі зникає. Зазвичай вся їхня увага звернена на самих учасників групи, на їхнє зростання, їхні життєві труднощі. Але через те, що група закрилася в собі, вона зазвичай не здатна спонукати до того духовного палання, якого прагнуть її учасники. Коли група стає великою, спілкування між учасниками стає менш особистим.

Для запобігання таким проявам керівники груп-осередків повинні знати, коли пора ділити групу. Їм знову і знову потрібно нагадувати про бачення примноження, яке досягається через поділ груп. Керівництво церкви повинно весь час думати про підготовку нових керівників. Людей треба навчати того, яка це велика радість — привести нову людину, про яку вони зможуть дбати. Люди мають відчувати радість і казати: «Дякую Тобі, Ісусе, бо ж три роки тому я був таким самим, а нині я Божо дитина», — а потім вони бачать, як ця нова людина зростає й знаходить спасіння. На такій радості має бути зосереджена увага громади. Таке відчуття радості потрібно розвивати у церкві. Радість від зростання, примноження, від приведення нових людей до Бога.

7. Благовістя, орієнтоване на потреби

Таке благовістя спрямоване на задоволення потреб, які відчуває суспільство. Дуже часто євангелізаційні заходи — це просто дотримання певної традиції, яка сформувалася навколо благовістя. Ми робимо те,

що нам хочеться робити, що ми робили раніше, що вважаємо прийнятним для церкви, і нас не цікавить запитання, які є потреби у тому регіоні, де ми працюємо. На щастя, ми бачимо, як це змінюється в Україні. Ми чуємо, як усе більше і більше людей завдяки служінню благовістя Нове життя для ЧОЛОВІКІВ починають говорити про приведення чоловіків до Бога, про служіння для чоловіків.

а) *Спрямованість на запитання та потреби нехристиян*

Лекції та подальші обговорення на такі теми, як «Божі фінансові благословіння», шлюб, виховання дітей, спілкування з підлітками тощо, дуже радо сприймаються невірними, оскільки вони дають можливість задовольнити їхні справжні потреби.

Наприклад, адвентисти кілька років тому проводили гарну програму, спрямовану на євангельське _____ людей. Вони орендували зал та кілька місяців проводили навчання, де викладалися різноманітні теми з Біблії. А далі з людьми, які приходили до них регулярно, вони починали проводити богослужіння. Це був реальний результат їхньої освітньої програми. Мені здається, це дуже добра справа.

Люди мають потреби у сім'ях. Використання серії лекцій або відеоматеріалів на сімейну тематику дає можливість задовольнити нагальні потреби та створює сприятливу атмосферу для подальших обговорень, знайомств і різноманітного служіння. Серія з 12 зустрічей на тему «Християнська апологетика» (на основі курсу Нове життя) може задовольнити певні потреби студентів вишів.

У містечку Кагарлик, Київської області, група іноземців організовувала нову церкву. Вони багато благовістили, але їхнє благовістя мало неформальний, невимушений характер. Уроки комп'ютерної грамотності, уроки англійської мови, спорт, молодіжні святкування, гуманітарна допомога тощо. Завдяки задоволенню потреб, які є у громаді, вони знайомляться з новими людьми. Очільниця міського відділу у справах релігій була настроєна до них вороже, вона робила все, щоб завадити їхній роботі. Наприклад, викликала до них правоохоронців, щоб їх залякувати, і всяке інше. Але через якийсь час у неї відбулася зустріч з православним священником, і вона йому сказала: «Може, і ви зробите щось корисне для нашого міста, як ці іноземці». Це цікаво. На той момент вони пропрацювали у містечку понад три роки, і вона почала думати: «Так, вони роблять щось для нашої громади». Це чудово!

б) Знаходити друзів можуть усі

В Біблії є мудра порада: «Хочеш мати друзів — то будь дружнім». Хіба може бути щось простіше? Ми християни і тому маємо здобути собі репутацію найкращих, найприємніших людей в найближчих околицях. Усмішки, практична допомога, приязне спілкування, невеликі подарунки, підтримка тощо. Йдеться про розвиток доброзичливого характеру, розвиток такого способу життя, в якому приязність та постійна турбота про інших людей та їхні потреби є визначною рисою.

Наведу приклад. Ми якось були на базарі, купували продукти. Купили різного в одній жінки, а вона нам: «А ось вам яблучко» — і дає нам гарне яблуко. Мені не треба було яблука. Якби треба було, то я купив би. Я й не дуже ті яблука їм. Але поки ми добиралися додому, мені весь час було так радісно всередині через те яблуко. Дісталось безкоштовно! Продавчиня не хотіла за нього грошей, вона просто хотіла зробити щось приємне, тому що вона приязно ставиться до моєї дружини. Їй просто захотілося дати нам яблуко. І вона у той день здобула собі нового друга — мене. Значно краще зробити щось невеличке, але десять разів, ніж щось величне, але лише один. Коли ви весь час здійснюєте невеличкі добрі вчинки, люди починають сприймати вас за добру та люблячу людину.

Заведення друзів — це найголовніша справа для організаторів нових церков — вони **зобов'язані** заводити друзів. Ви нова людина на новому місці. Вам треба знайомитися з людьми та здобувати їхню довіру. Через якийсь час ви зможете зайти на хвилю до них додому з невеличким подарунком. Так роблять майже усі. Наступного разу візьміть із собою два подаруночки. Один віддаєте тим людям, до яких прийшли, і кажете: «Ви дуже хороші люди, і ви знаєте, що ми з дружиною сюди приїхали нещодавно, ще майже нікого не знаємо, але нам подобається спілкуватися з вами. Сьогодні я приніс гостинець не лише для вас, бо подумав, що раз ви такі хороші люди, у вас обов'язково мусять бути чудові друзі або гарні сусіди. Або, можливо, ви знаєте когось, хто потребує. Ось тут

пакуночок, ви можете подарувати його тому, кому вважаєте за потрібне?» І на цьому крапка — жодних подальших запитань.

Не треба дарувати чогось _____, тому що у людей виникатимуть різні думки: «Напевно, у нього якісь спонсори є» тощо. Гостинець має бути невеличким. І зробіть так, щоб вони могли поділитися з кимось ще. Розділена радість — це подвійна радість. І ви можете це зробити, тому що для вас це служіння. Якщо ви можете зробити так, щоб шестеро людей почали виявляти приязність до інших людей, навіть ще до покаяння, то це вже свідчення. Люди почнуть говорити: «Ми бачили, як до тієї квартири приходив якийсь молодий чоловік, уже кілька разів. І вони чогось почали змінюватися. Раніше від них слова не почуєш, а тепер вітаються». Потім сусіди почнуть запитувати: «А хто то до вас постійно ходить?» Знаходити друзів можуть усі, а невіруючі вам у цьому можуть допомогти.

8. Взаємини любові

Найпомітнішою характерною рисою успішної церкви з постійним зростанням будуть взаємини любові — міцні зв'язки між окремими людьми, між молоддю та старшим поколінням. Любов має бути найвидатнішою рисою християнства, і в живій, ефективній церкві вона пронизуватиме усе, що здійснює громада. Як можна відчувати цей дух любові? Які для цього є способи?

а) Сміх

Сміх чути лише там, де відчувається щастя, а справжнє щастя є лише там, де є любов. Тоді люди почуваються вільно, щоб сміятися з себе, щоб виявляти радість, тому що вони відчувають свою вагомість. Люди навколо них можуть про них подбати. Радість — це світлий дух та осяйне обличчя, і джерелом цього є повна спільність з Господом.

Сміх — це важлива частина людського життя. Християнське сприйняття життя має бути безмежно кращим за те, як життя сприймають невіруючі. Ваш святий сміх має свідчити про те, що ви тепер громадянин неба. Ваша церква має бути осередком радості для цілого вашого міста або району. Ентузіазм — це Божа енергія у моєму дусі, яка виявляється у моєму розумі, волі та емоціях.

б) Гостинність

Неедавана практична любов — це любов, яку породжує Бог, і ця любов притягує.

Гостинність — це і є за своєю сутністю щира практична любов. До речі, **любити — це завжди щось давати**. Якщо нема давання, то немає й любові. «Семене, ви любите свою дружину? Ну то дайте їй це побачити — поцілуйте її». Тому що любити — це завжди щось давати. Любити — це завжди щось давати, а не говорити. Тільки тоді це щира практична любов, яку породжує Бог. Вона виходить від Бога і тягне до себе, наче магніт. Ви знаєте, як діє магніт — він тягне до себе.

У нас в країні люди зазвичай якось не дуже охоче запрошують до себе додому сусідів. І саме цього християнський керівник має навчити своїх людей. «Юридично наші члени є громадянами України. Але їхній характер має перемінитися таким чином, щоб було видно, що вони громадяни неба! Громадяни Божого Царства!» Змінюйте свої звички, змінюйте свій спосіб життя. Що ж має робити громадянин неба? Запрошувати інших до християнського клубу, групи з вивчення Біблії або до церкви. Переважна більшість людей, які прийшли до Христа, прийшли завдяки особистим запрошенням з боку своїх друзів. Щире запрошення друзів на християнські заходи, таке запрошення, за яким відчувається любов, — це найуспішніший спосіб благовістя.

Запрошуйте друзів та сусідів до себе додому. Це ваше помешкання, а тому в ньому не смердить сигаретами, не смердить алкоголем, і, крім усього іншого, у ньому прибрано й чисто. Дуже часто помешкання віруючих значно чистіші за домівки невіруючих. У них немає порнографічних матеріалів, сімейні стосунки в них значно кращі, а тому в домі панує чудова атмосфера. Гостинність — це використання того, що Бог нам дав, для виявлення Його любові до інших людей.

Один працівник служіння Нове життя якось хотів переїхати в інший кінець міста. Він зі своєю сім'єю захотів справити вхідчини, тому що в будинку, де вони винайняли квартиру, їх ніхто не знав. Вони приготували чай та печиво і почали запрошувати сусідів. Разом ще з однією жінкою дружина пішла по квартирах та запрошувала людей. «Ми поки з вами незнайомі. Ми щойно вселилися. Ми ваші нові сусіди, і нам хотілося б познайомитися з вами. Хотіли б запросити вас завтра до нас на чай». Потім вони розповідали, що сусіди були вражені. Ніхто про таке раніше й не чув. Доброзичливість? Гостинність? Ніхто не знав, що це таке, а виявилось, що це дуже легко робиться! Це важлива риса, якої треба вчити членів наших церков. Станьте магнітом!

9. «Гіпотеза 65»

Є особлива гіпотеза щодо восьми принципів, які діють у здорових церквах з постійним зростанням. Вона називається «Гіпотеза 65». Що це за особлива гіпотеза? Відповідно до неї та церква, якій вдасться досягти 65 % якості разом у всіх восьми сферах, стане церквою з постійним зростанням у 99,4 % випадків. Ця думка викликає у мене піднесення. Потрібно _____ втілення всіх восьми принципів, які, як нам здається, є надзвичайно важливими та дуже дієвими. Деякі з цих принципів можуть узагалі не спрацювати в деяких церквах або спрацювати лише на 15, 35 чи 45 %. Але можна сподіватися, що інші спрацюють на 70 чи навіть на 90 %. Але якщо всі ці принципи разом спрацюють лише на 65 %, то можна майже з повною впевненістю стверджувати, що така церква буде зростати. Мені від цього дуже радісно. Це диво! Чому? Тому що більшість із нас не здатні весь час працювати з найвищим рівнем продуктивності. В Україні у людей нема таких статків, як на Заході. І легко можна сказати: «Тут це не спрацює». Брати, не обов'язково треба, щоб усе спрацювало дуже добре, достатньо лише трішки краще, ніж на половину, і це вже дивовижно! 65 % — потрібно лише 2/3, і ви матимете успіх. Таку ідею можна просувати у кожній церкві. Я можу звернутися до будь-якої церкви, і якщо люди забажають, якщо люди зацікавляться, я можу їх переконати у слушності цієї ідеї. Будь-хто у будь-якій церкві має можливість бути на 65 % успішним. 50 % у вас вийде саме собою.

ПІДСУМОК

У цій лекції ми говорили про вісім принципів якості. Існують і інші принципи, але ці вісім видаються найважливішими. Повторімо їх, тому що навіть просте вивчення їх напам'ять може виявитися неймовірно корисним. На кожну з цих тем можна сказати цілу проповідь.

1. **Керівництво, яке дає нові можливості членам церкви**
2. **Служіння на основі дарів**
3. **Ревна духовність**
4. **Функціональні структури**
5. **Натхнення богослужіння**
6. **Здорове життя малих груп**
7. **Благовістя, орієнтоване на потреби**
8. **Взаємини любові**

Це ключові принципи якості. Ви знайдете їх у здорових церквах з постійним зростанням — якщо не всі, то більшість. Якщо ви бажаєте змінити свою церкву, щоб вона стала здоровою і щоб у ній почалося зростання, то вам потрібно почати наголошувати ці моменти у своїй громаді. Іноді можна досягнути зростання, просто змусивши членів церкви до діяльності. Але не завжди така церква стане здоровою

Здорова церква — це церква, до якої тягне, наче магнітом. Невіруючі хочуть приходити до такої церкви. Вони хочуть запрошувати до такої церкви інших невіруючих. Можливо, люди ходять десь до іншої церкви, а тут до них приїжджає у гості родич, і вони знають, що якщо запросять родича піти з ними до їхньої церкви, то він або відмовиться, або йому не сподобається. От вони йому й кажуть: «А ходімо з нами в ту якісну церкву, яка є в нашому місті». Таке трапляється доволі часто. Нову людину ведуть саме до здорової церкви.

Краса тут у тому, що не обов'язково бути ідеальним. Я припускаюся багатьох помилок. Але ця лекція, весь цей матеріал наповнює мене радістю, тому що мені не обов'язково бути ідеальним, не обов'язково бути експертом. Те, про що тут ідеться, здатні зробити всі. Достатньо лише 2/3 успіху — і все вийде. А кому треба менше за 2/3 успіху? Усі ми й так знаємо, що ми часто помиляємося, часто у нас не виходить. 95 відсотків? Забудьте! 90? Хто на це здатен? А тут можливість для всіх. Потрібно лише 65 % — і бажане вже стається. Ви вже можете мати успіх. Бог не шукає ідеальних людей або експертів. Він шукає простих звичайних людей. Оце так! Тепер навіть Авраам Байбл може бути успішним. Подякуймо разом Богові за цю можливість.

Чи хочете ви прилучитися до Божої команди успіху?

Ось кілька думок для досягнення успіху на місцевому рівні.

- Зберіть кілька разів ваших духовних керівників для обговорення цих восьми принципів та визначення способів їх практичного _____.
- У себе вдома почніть ділитися думками з цієї лекції. Можливо, вам знадобиться не одна зустріч.
- Обговоріть один пункт, відведіть тривалий час для молитви про нього та починайте шукати способи для його застосування у вашій ситуації.
- Прийміть рішення цілою групою та запишіть їх.
- Після проведення останньої зустрічі знову перегляньте вісім спільних рішень, а далі складіть перелік дій.
- До кожного з восьми пунктів призначте одну відповідальну особу.
- Домовтеся про дату наступної зустрічі через місяць для аналізу результатів.
- Домовтеся про щотижневі групові зустрічі для молитви, обговорення, підбадьорення та взаємодопомоги.
- А зараз усі разом почнімо з вивчення цих восьми принципів напам'ять.

Ісус Христос винайшов церкву — дякуймо Йому за це.

Церква — це Його інструмент для наповнення неба — хвалімо Його за це.

За дві тисячі років церква привела мільйони й мільйони душ до вічного спасіння.

Алілуя — Амінь — Алілуя — Амінь — Алілуя

Благословень вам, любі друзі!

Практичне завдання

Виконано

- Виберіть одне з наступних завдань, щоб почати працювати у вашій церкві та особистому житті ☐
  - ♦ Керівництво батька/чоловіка, яке дає нові можливості
  - ♦ Проводити одну годину щодня в молитві (п'ять днів на тиждень)
  - ♦ Натхнення щоденне богослужіння для ваших дітей
  - ♦ Створення нової малої групи для людей вашої церкви, які ще не належать до жодної з малих груп (ця група має тривати щонайменше три місяці)
- Вам потрібно скласти план, як ви збираєтеся виконати це завдання. Дайте копію своєму керівнику семінару. ☐
- Вам потрібно буде надати короткий письмовий звіт про те, що ви зробили, керівнику семінару на наступному семінарі. ☐
- Завдання охоплюють лише чотири принципи, проте якщо ви хочете опрацювати якийсь із решти принципів, обговоріть це з вашим керівником семінару. Щоб працювати над іншими сферами, вам потрібно поставити конкретні цілі й довести, що ви маєте повноваження для цього.

Ключ з відповідями

1. г) можливості
2. а) потенціалу
3. б) радостей
4. здорова, а) реконструкції, г) прив'язка, (3) свіжими
5. а) захочете
6. помічник
7. а) просвітництво, б) дорогого
9. проаналізувати

Підсумок

застосування